

*А. І. Гулей, канд. екон. наук, Банківський інститут Висока школа,
м. Прага, Чеська Республіка*

СУЧАСНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ

Валютний ринок як один із основних елементів валютної системи за останні десятиліття зазнав стрімких змін, які спричинені швидким розвитком новітніх фінансових інструментів, збільшенням нових категорій учасників і розвитком новітніх технологій. Також значних проблем валютним ринкам завдають періодичні кризи, які останнім часом стають частішими та масштабнішими. Аналізуючи сучасну валютну систему, необхідно відмітити її недосконалість і застарілість принципів, які виявилися неспроможними швидкими темпами вивести ринок з рецесії.

Валютний ринок також можна представити у вигляді системи організаційно-технічних засобів зв'язку: телеграф, телефон, інформаційні системи, комп'ютерні системи та інші. Вони використовуються для зручності у проведенні операцій з купівлі та продажу валюти, швидкості реагування, конфіденційності та поінформованості учасників валютного ринку. Найбільш відомими є продукти компанії Reuters. Довгий час банки та біржі різних країн використовували систему Reuter Dealing 2000, але з розвитком з'являються більш вдосконалені продукти – Reuter Dealing 3000, продукти компаній Bloomberg та Dow Jones Markets .

На перший погляд світова фінансова криза суттєво не відобразилася на обсягах світового валютного ринку. Але розглянувши більш детально кризовий період, можна побачити значний спад у середньоденних обсягах глобального валютного ринку на 2009 рік, який становив 2,9 трлн. дол. США за традиційними операціями та 0,2 трлн. дол. США за нетрадиційними операціями (загальний обсяг 3,1 трлн. дол. США). Тобто наслідками світової кризи став 1 трлн. дол. США. Але необхідно відмітити стрімке підвищення обсягів світового валютного ринку (за рік, з квітня 2009 до квітня 2010 року), що свідчить про стабілізацію на світовому валютному ринку та вихід з кризи.

Розглядаючи основні тенденції національного валютного ринку України, необхідно відмітити насамперед падіння обсягів торгівлі в кризовий період. Як бачимо, 2008 та 2009 роки були роками нестабільності та дисбалансів. Але необхідно відзначити, що не тільки світова фінансова криза вплинула на ситуацію на валютному ринку України.

Однією з основних причин також стала внутрішня криза (економічна, політична та соціальна). Деякі експерти відзначають, що поглибленню наслідків кризи в Україні також сприяли несвоєчасні заходи Національного банку України. Для подолання наслідків кризи та стабілізації валютного ринку першочерговим завданням НБУ є урівноваження попиту та пропозиції на іноземну валюту. За даними НБУ, в пік розгортання кризи попит на валюту різко підвищився і розрив між попитом і пропозицією становив 4,2